

Tantárgy kód

BMETE47MC02

Tantárgy azonosító adatok

1.	A tárgy címe	Nyelvészeti alapismeretek									
2.	A tárgy angol címe	Introduction to Theoretical Linguistics									
3.	A tárgy rövid címe	NyelvAlap	Követelmény	2	+	0	+	0	f	Kredit	3
4.	Ajánlott/kötelező tanulmányi rend										
	vagy	Tantárgy kód 1	Rövid cím 1	Tantárgy kód 2	Rövid cím 2	Tantárgy kód 3	Rövid cím 3				
	4.1										
	4.2										
	4.3										
5.	Kizáró tantárgyak										
6.	A tantárgy felelős tanszéke	Kognitív Tudományi Tanszék									
7.	A tantárgy felelős oktatója	Dr. Babarczy Anna	beosztása	adjunktus							

Akkreditációs adatok

8.	Akkreditációra benyújtás időpontja	2010.05.14.	Akkreditációs bizottsági döntés időpontja	2010.11.03.

Megjegyzések

Csak az űrlap fehéren hagyott mezőibe írjunk és a mezők között a **tabulátor** billentyűvel haladjunk! Ha egy kitöltött mezőből tabulátor billentyűvel lépünk ki, több más mező értéke automatikusan megváltozhat. Egy adott mezőre lépve, az állapotsorban megjelenő rövid, ill. az F1 gomb megnyomásakor kapható hosszabb leírás ad segítséget a kitöltéshez. A *tantárgy kódot* a dékáni hivatal adja.

1-2. sorok: A tárgy címének (max. 60 karakter) legalább egy karakterben különböznie kell minden más, Neptunban regisztrált tárgy címétől.

3. sor: A rövid cím jellegzetes, legfeljebb 16 karakter hosszúságú rövidítés. A követelmény eladás+gyakorlat+labor formátumú, az utolsó mező a félév végi számonkérés típusa (v,f,a vagy s, részletes információ az F1 gombra). A kredit megadásánál ügyelni kell arra, hogy az alább részletezett, a tantárgy elvégzéséhez átlagosan szükséges tanulmányi munka mennyiségével összhangban legyen (összes óraszám = kredit*30 óra).

4. sor: Legfeljebb 3, már korábban hallgatott tárgy adható meg a 4.1 sorban. A 4.2 és 4.3 sorok *vagyilag* lehetőségek megadására szolgálnak, például abban az esetben, ha az egyik tárgynak korábban oktatott változatai is megfelelnek. **5. sor:** A *kizáró tantárgyaknál* azokat a tárgyakat kell felsorolni, amelyek tematikái a most akkreditálandó tárggyal 75% vagy annál nagyobb átfedést mutatnak.

6-7. sorok: A felelős tanszék és oktató hatáskörét, ill. kijelölésének feltételeit a *Képzési Kódex 2001* c. dokumentum 9.1 fejezete tartalmazza.

Tematika			
7.	A tantárgy az alábbi témakörök ismeretére épít		
	Középiskolai nyelvtan		
8.	A tantárgy célkit zése, feladata a szakképzés céljának megvalósításában		
	TTK Kognitív tanulmányok mesterszak kötelez tárgy		
9.	A tantárgy részletes tematikája		
	A kurzus célja az elméleti nyelvészet alapfogalmainak ismertetése a korunkban kiemelked irányzatok összevetésén keresztül, valamint a modern nyelvtudomány nyelvelemzési módszereinek bemutatása. A kurzus elméleti része a nyelvtudomány egyetemes érvény eredményeit tárgyalja, míg a gyakorlati órák célja ezek alkalmazása a magyar nyelvre. A kurzus egyben alapokat nyújt a pszicholingvisztika tárgyhoz. Témák: A modern nyelvtudomány el története: a Strukturalizmus és a tudományos rendszerezés fogalma. Tény, elmélet és értékítélet. A modell mint a tudományos leírás eszköze. - A modern nyelv szemlélet: a nyelv mint pszichológiai jelenség és a nyelv biológiai megközelítése. Az emberi nyelv és az állati kommunikáció hasonlóságai és különbségei. - A nyelv megjelenítése: hangrendszerek, jelrendszerek és írásrendszerek. - A nyelv szerkezeti felépítése: fonémák, morfémák és szintaktikai egységek. Szintaktikai alapú kategorizálás. - A formalista nyelvelmélet alapfogalmai: A generativitás fogalma. A rekurzió. A jelentés és a forma elválasztása. Szerkezeti manipuláció, a rejtett elemek elve. - Problémakörök a magyar nyelvben: a szórend és az információ „csomagolás” jellegzetességei. - A nyelv szemantikai felépítése: eseménytípusok, szerepek, deixis és anafora. Szemantikai alapú kategorizálás. - A kognitivist nyelvelmélet alapfogalmai: a nyelv és a gondolkodás viszonya; metafora és metonímia. - A gyereknyelv jellemz i és a nyelv elsajátítás modelljei. - Neurolingvisztika: szerzett és fejl dési nyelvi rendellenességek; a neurolingvisztika vizsgálati eszközei. - Szociolingvisztika: dialektológia; a nyelv társadalmi megítélése.		
10.	Követelmények, az osztályzat (aláírás) kialakításának módja		
	szorgalmi id szakban	El adásokon való részvétel, feladatok teljesítése, zárthelyi dolgozatok	vizsgaid szakban
11.	Pótlási lehet ségek		
	TVSz szerint		
12.	Konzultációs lehet ségek		
	Heti konzultációs id ben, e-mailen folyamatosan		
13.	Jegyzet, tankönyv, felhasználható irodalom		
	Pléh Cs. (szerk.), 1996, Kognitív tudomány. Budapest: Osiris.		
	É. Kiss K. et al., 2003, Új magyar nyelvtan. Budapest: Osiris.		
	Kálmán László – Trón Viktor, Bevezetés a nyelvtudományba. 2005, Budapest: Tinta		

14.	A tantárgy elvégzéséhez átlagosan szükséges tanulmányi munka mennyisége órákban (a teljes szemeszterre számítva)		
	14.1	Kontakt óra	28
	14.2	Félévközi felkészülés órákra	14
	14.3	Felkészülés zárthelyire	20
	14.4	Zárthelyik megírása	4
	14.5	Házi feladat elkészítése	0
	14.6	Kijelölt írásos tananyag elsajátítása (beszámoló)	24
	14.7	Egyéb elfoglaltság	0
	14.8	Vizsgafelkészülés	0
	14.9	Összesen	90
15.	Ellenrz adat		Kredit * 30

A tantárgy tematikáját kidolgozta			
16.	Név	beosztás	Munkahely (tanszék, kutatóintézet stb.)
	Dr. Babarczy Anna	adjunktus	Kognitív Tudományi Tanszék

A tanszékvezet		
17.	Neve	aláírása
	Dr. Pléh Csaba	

Megjegyzések

14.1 sor: Értéke automatikusan kitöltődik az rlap elektronikus változatában, a „Követelmény” címszónál megadott óraszám értékek alapján, az (eladás+gyakorlat+labor) * (14 oktatási hét) formula szerint. **14.4 sor:** Értéke 0, ha a zárthelyik íratása kontakt órákon történik, egyébként pedig a minimálisan szükséges számú zárthelyi megírásához felhasználandó idő (a pót zárthelyik nélkül). **14.7 sor:** Az „Egyéb elfoglaltság” szöveg helyére a tevékenység konkrét megnevezését kell írni.

15. sor: Az itt szereplő értéknek és a **14.9 sorban** automatikusan megjelenő tanulmányi óraszám összegnek hozzávetőlegesen meg kell egyeznie! Tájékoztatásul azt vegyük figyelembe, hogy a hallgatók által egy szemeszterben átlagosan 30 kreditnyi munkamennyiséget kell teljesíteni, azaz a szorgalmi és vizsgaidőszak során elvárt terhelés összesen kb. 900 munkaóra.